

عقیده+عمل=جامعه مترقی مسلمان

۴ اردیبهشت ۱۳۹۴ ساعت ۲۳:۰۶

آرمانشهر متمدن اسلامی از دید رهبری جامعه ای صرفاً از نظر فنی و تکنیکی پیشرفته نیست بلکه موفقیت برای یک ملت هنگامی حاصل است که معنویت و قدرت و تکنولوژی توأمان برای ایشان حاصل شود. از این رو الگوی پیشرفت مبتنی بر معنویت، مدل مطلوب توسعه است.

۱- نگاه متوازن به دو مقوله تعهد و تخصص در جمهوری اسلامی ایران:

الف) دیدگاه امام خمینی: از جمله شرایط اساسی که کارگزاران نظام اسلامی باید برخوردار از آنها باشند از منظر امام (ره) تهذیب به همراه تخصص آنهاست. آنجا که دنیای امروز به سمت علمی تر شدن پیش می رود و علوم مختلف در حال انفکاک به شاخه های تخصصی هستند، استفاده از کارشناسان در رشته های مختلف جهت نیل به هدف برخورداری از یک جامعه مترقی لازم و ضروری به نظر رسیده است و از همین منظر تخصص زمانی ارزش و نیز کارکرد صحیح خود را حفظ خواهد کرد که در خدمت به اهداف عالی الهی و انسانی قرار گیرد و گرنه چه بسا که ابزاری خواهد شد جهت ظلم به مردم و به انحراف کشیدن جامعه امام خمینی نیز به عنوان یک فقیه شیعه و با تکیه بر تعبیر متون اسلامی، تخصص به همراه تعهد را به عنوان یک ارزش مطرح نموده و این دو را از شرایط مسلم مسئولین برمی شمارند. امام در پیام خود به مناسبت گشایش دوره دوم مجلس شورای اسلامی می فرمایند: «این مجلسی است که باید سیاست نه شرقی-نه غربی را در جهان دوقطبی اجرا کند... و چنین مجلسی است که قدرت روحی مافوق عادی و قدرت تشخیص مسائل پیچیده جهان و قدرت تصمیم گیری قاطع را بی گرایش به دو قطب الحادی و سرمایه داری لازم دارد... چنین مجلسی در کمیسیونهای مختلفش کارشناسان و متخصصان متعهد و زبردست لازم دارد». ایشان از پذیرش مسئولیت های مقدماتی در نظام مانند عضویت در شورای شهر تا نمایندگی مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری همواره بر این اصول تاکید نموده اند. از جمله در جمع دانشجویان انقلابی در سال ۱۳۵۸ چنین می گویند: «اشخاصی را که متعهد هستند، اشخاصی که سالم هستند به مجالس و مجلس شورا بفرستیم تا این که انشاءالله اسلام حقیقی در ایران پیاده شود.» و در جایی دیگر در سخنانی پس از اشاره به اهمیت و شان دانشگاه چنین می گویند: «این فاجعه است که ابزار علم در دست اشخاصی باشد که متعهد

نیستند و اخلاق اسلامی ندارند». ایشان با توجه به این نکته که دانشگاهها سازنده مدیران و مسئولین آینده کشور هستن به همراهی تهذیب و تعلیم در این سنگر علمی تاکید خاص فرموده و بارها بر این مهم اشارت نموده اند که در رسالت انبیای نیز تزکیه و تعلیم همراه و همسنگ بوده اند.

بدیدگاه حضرت آیت الله خامنه ای مقام عظمای ولایت ضمن توجه و تاکید همیشگی بر بکارگیری و گزینش متخصصان معتقد در مسئولیت های مختلف، بحث تعهد یا تخصص را امروزه پایان یافته و حل شده و آن را متعلق به دوران های گذشته دانسته و از جمله در دیدار با هیات دولت در شهریور ماه ۱۳۷۲ می فرمایند: «در سطوح بالا آن نیروی مؤمن و با اخلاص را جستجو بکنید. البته این به معنای آن دعوای معروف تخصص یا تعهد نیست. بحث بر سر کارامدها و کاردانهاستمانی گوییم به یک مسجد بروید و ببینید چه کسی بهتر عبادت می کند، او را بیاورید؛ نه در بین آن کسانی که توانایی کار را دارند، دنبال عنصر تقوا و تعهد و اخلاص بگردید و او را در رأس کار بگذارید.» و نیز بیان می دارند که: «در محیط وزارتخانه باید کسانی را آورد که به این راه و هدف (اسلام و انقلاب) از بن دندان معتقد باشند. این شرط اول است برای خاطر اینکه اگر از بن دندان معتقد نباشد اگر توانایی و کردانی هم داشته باشد آن توانایی و کردانی در خدمت راهی که شما دارید برایش تلاش می کنید به کار نخواهد افتاد. معنی ندارد که ما بگوییم تعهد یا تخصص؟ هم تعهد هم تخصص». معظم له در باب انتخاب نمایندگان مجلس شورای اسلامی توسط مردم نیز عین همین توصیه را به ملت دارند و در بحث از ویژگی های نماینده مجلس، بحث تعهد و تدین در کنار تخصص را بیان می فرمایند. دیدگاه معظم له بدین گونه است که: «تخصص نیز امری لازم است و ما امروز متخصص کم نداریم، اما ملت هوشیار ایران باید دقت کند که در میان همین متخصصان، متدین ها را انتخاب کند؛ زیرا دین و تدین مانع وابستگی ملت شود و اگر دینداری نباشد وابستگی آسان ملت شود». با توجه به بیانات و رهنمودهای ایشان می توان لزوم توجه همزمان به دو مقوله تخصص و تعهد و رشد متوازن این دو خصیصه در سطوح مدیریتی کشور و در میان مدیران و مسئولین را از دیدگاه رهبری استخراج کرد که در واقع ادامه خط فکری مدیریتی اسلام از صدر اسلام تا انقلاب اسلامی و نیز از آن پس تا به امروز است. در دوران حاکمیت جمهوری اسلامی ایران این مفاهیم در بیانات بیدارگران بزرگ اسلامی چون امام خمینی و مقام معظم رهبری جلوه و نمودی دیگر بار یافته است تا راه را برای توسعه و شکوفایی ایران اسلامی هموار سازد. از آنجا که توجه و تاکید بزرگان دینی و مذهبی ما بر این اصول و مفاهیم در چارچوب اهداف ترقی خواهانه اسلام و در یک کلام جهت نیل به جامعه پیشرفته دین مدار اسلامی مطرح شده و می شود لذا در این جا لازم به نظر می رسد که دیدگاه پیشوای دینی و سیاسی ایران امروز حضرت آیت الله خامنه ای را در خصوص این که اصولا معیار پیشرفته شناخته شدن برای یک جامعه دین مدار چه می تواند باشد مطالعه نماییم تا از این رهگذر بتوان رابطه وثیق میان مقولات یاد شده یعنی تعهد و تخصص در اسلام و نیل به پیشرفت اسلامی را دریافت.

۳- توسعه و پیشرفت اسلامی از منظر رهبر معظم انقلاب و ارتباط وثیق آن با تعهد و تخصص شغلی: ایشان ضمن انتقاد همیشگی از دیدگاه غرب محور در میان برخی روشنفکران و تکنوکراتها که همواره القاء کرده اند که توسعه و پیشرفت مساوی با غربی شدن است این امر را مسئله ای غلط و خطرناک می دانند و بیان می دارند که شکستن این طلسم که نوعی جمود فکری و عملی را

پدید می آورد وظیفه‌ی مهم است و در این خصوص می فرمایند: «به طور قاطع می گویم الگوی غرب برای توسعه یک الگوی ناموفق است زیرا با وجود دستیابی کشورهای غربی به ثروت و قدرت، ارزشهای انسانی و معنویت در این جوامع از بین رفته‌اند». از این سخن به خوبی پیداست که آرمانشهر متمدن اسلامی از دید معظم له جامعه‌ای صرفاً از نظر فنی و تکنیکی پیشرفته نیست بلکه موفقیت برای یک ملت هنگامی حاصل است که معنویت و قدرت و تکنولوژی توأمان برای ایشان حاصل شود. مطابق بیانات ایشان الگوی پیشرفت مبتنی بر معنویت، مدل مطلوب توسعه است و افرادی که در مراکز برنامه ریزی و علمی کشور درخصوص مسائل اصلی همچون مسائل اقتصادی و سیاسی متمرکز هستند، باید از الگوها و دستورالعمل‌های غربی پرهیز کنند. در این راستا تنظیم الگوی پیشرفت کشور براساس الگوی اسلامی - ایرانی یک مسئله حیاتی است. دلیل اصلی به نتیجه نرسیدن مدل توسعه‌ی غربی در ایران از دید رهبری ماهیت متفاوت مبانی اسلامی و غربی پیشرفت و جایگاه انسان در این پیشرفت استاز نظرات مکرراً تاکید شده رهبری در خصوص پیشرفت اسلامی، وسیله بودن و نه هدف بودن توسعه مادی است و هدف اصلی تعالی انسان است که در جهان بینی اسلام، ثروت، قدرت و علم، وسیله رشد انسان و زمینه ساز برقراری عدالت، حکومت حق، روابط انسانی در جامعه و دنیای آباد می توانند باشند. در حالی که در دیدگاه غرب به هدف پیشرفت مادی و محور آن سود مادی است. بنابراین در چنین دیدگاهی اخلاق و معنویت می تواند قربانی پیشرفت شود و این گونه است که ایشان دانشجویان را نیز مورد خطاب خاص قرار می دهند و با بیانات زیر لزوم توجه همزمان این قشر آینده ساز را به خودسازی و نیز تحصیل علوم مطرح می نمایند: «اصول و روحیه آرمانگرایی در میان دانشجویان لازم است که حفظ شود و از محافظه کاری پرهیز شود. باید به تحقیق، پژوهش و تعمیق علمی و خودسازی اعتقادی و عملی و ورزش بیش از پیش توجه شود». رهبر انقلاب در تبیین شاخصه های جامعه توسعه یافته معیارهایی ۸ گانه را مطرح نموده اند که در بین آن ها می توان تاکید همزمان و متوازن بر افزایش زمینه های تعهد و تخصص شغلی را در میان مردم و خاصه مسئولان جهت نیل به جامعه پیشرفته اسلامی استخراج نمود. از جمله ایشان بعنوان اصول و سرفصل های این بحث در جایی به ارتقای سطح سواد، مقابله با جهل و ارتقاء علمی مدیریت ها تاکید فرموده و در فرازی دیگر مجدداً به عنوان یک شاخص و سرفصل مبتنی شدن روند تحول بر عناصر اصلی هویت ملی و آرمانهای اساسی و افزایش احساس مسئولیت اجتماعی را خواستار می شوند که به طبع اشاره اول تداعی کننده مفهوم تخصص و دومین فراز نیز در بر گیرنده اصل تعهد شغلی است و از این بیانات و بسیاری رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت امام خمینی و پیشوایان دینی و مذهبی است که می توان به روشنی دریافت که در اسلام هر کجا که صحبت از تعهد در انجام وظایف است در کنار آن بر لزوم تخصص نیز تاکید می گردد و اصولاً جمع این دو عامل است که می تواند زمینه تشکیل یک جامعه صالح و مترقی اسلامی را فراهم آورد و هر کجا که یکی از دو اصل یاد شده مغفول ماند در روند رو به رشد جامعه مسلمین نیز توقف و خلل وارد می گردد. امید است که با پیروی از دستورات دینی خود و هدایت های پیشوایان مذهبی دلسوز امروزمان بدانیم که پیشرفت ما با تعهد منهای تخصص و بالعکس عملی نمی گردد و بطور متعادل و متوازن همت به ارتقای این دو صفت مطلوب در قلوب و اذهان خود نماییم.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۰۴۸۵/مسلمان-مترقی-جامعه-عمل-عقیده>